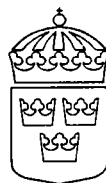

Utbildningsutskottets yttrande

1991/92:UbU4y

Kompletteringspropositionen (prop.
1991/92:150 bil. I:6)

1991/92
UbU4y

Till finansutskottet

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Finansutskottet har den 28 april 1992 berett utbildningsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1991/92:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1992/93, m.m. (kompletteringspropositionen), del 1, bil. I:6 jämte motioner.

Det offentliga skolväsendet

Bidrag till driften av det kommunala offentliga skolväsendet

Regeringen konstaterar att ett stort antal ungdomar — ca 40 000 — kommer att gå ut gymnasieskolan i vår med enbart en tvåårig gymnasieutbildning. I nuvarande konjunkturläge riskerar många av dessa ungdomar att bli arbetslösa. Enligt föredragande statsrådet är den utan jämförelse viktigaste åtgärden som stat och kommun kan vidta för ungdomar att ge dem en så god utbildning som möjligt.

Mot denna bakgrund bör kommunerna läsåret 1992/93 ges förutsättningar att anordna *ett tredje utbildningsår för de 18—19-åringar som har gått igenom en tvåårig gymnasieutbildning*. Det tredje utbildningsåret skall kunna inriktas mot en direkt fortsättning av den genomförda utbildningen eller mot en komplettering av tidigare utbildning, t.ex. i allmänna ämnen. Med hänsyn till att kommunerna enligt skollagen (1985:1100, omtryckt 1991:1111) fr.o.m. den 1 juli 1992 är skyldiga att erbjuda alla sina ungdomar en utbildning i gymnasieskolan på ett nationellt program eller motsvarande kan de åtgärder i form av särskilda insatser för ungdomar som här föreslås avgränsas till att avse de ungdomar som redan har fått en tvåårig gymnasieutbildning.

Regeringen föreslår således ett tillskott av 8 000 helårsplatser i gymnasieskolan för att möjliggöra för kommunerna att läsåret 1992/93 anordna ett tredje gymnasieår. Medelsbehovet för dessa insatser beräknas till 266 milj.kr. I dessa medel ingår också medel för planerings- och informationsinsatser. Medlen bör föras upp på en särskild anslagspost och utbetalning ske genom ett rekvisitionsförfarande. Anslaget B 8. Bidrag till driften av det kommunala offentliga skolväsendet bör

sålades ökas med 266 milj.kr. utöver vad riksdagen redan har anvisat för budgetåret 1992/93 (1991/92:UbU10, rskr. 190). Regeringen begär riksdagens bemyndigande att vid behov ytterligare öka antalet platser för ett tredje gymnasieår utöver föreslagna 8 000.

I motion 1991/92:Fi41 (s) yrkande 24 föreslås ett samlat program för att öka utbildningsinsatserna och stärka de anställdas kompetens. Enligt motionärerna bör så många ungdomar som möjligt med en tvåårig gymnasieutbildning erbjudas ett tredje år i gymnasieskolan med allmänna ämnen som kärna samt yrkesinriktade studier. Det bör vara möjligt för kommuner och landsting att öka utbildningsvolymen med minst 10 000 platser. För detta ändamål bör riksdagen anvisa ytterligare 300 milj.kr. för budgetåret 1992/93. I samma motion yrkande 25 föreslås att regeringen skall få ett bemyndigande att vid behov öka insatserna för berörda ungdomar.

Utbildningsutskottet vill erinra om förordningen av den 29 augusti 1991 (SKOLFS 1991:57) om särskilda åtgärder inom utbildningsområdet mot ungdomsarbetslösheten, enligt vilken särskilt statsbidrag lämnas till varje kommun under innevarande budgetår för anordnande av ett tredje utbildningsår för bl.a. arbetslösa 18–19-åringar med avslutad tvåårig gymnasieskola. Enligt vad utskottet erfarit har kommunerna trots kort planeringstid lyckats väl med att anordna utbildningar för berörda ungdomar.

Utbildningsutskottet delar till fullo regeringens och motionärernas uppfattning när det gäller betydelsen av ytterligare utbildningsinsatser för ungdomar med endast en tvåårig gymnasial utbildning. I sitt yttrande till arbetsmarknadsutskottet (1991/92:UbU3y) beträffande arbetsmarknadspolitiska åtgärder för ungdomar under 25 år (prop. 1991/92:124) framhöll utbildningsutskottet att utbildningsinsatser i gymnasieskolan bör vara förstahandsalternativet för arbetslösa ungdomar. Det är angeläget att så många elever som möjligt på de tvååriga linjerna i gymnasieskolan kan erbjudas ett tredje utbildningsår, anförde utskottet.

Det är självfallet svårt att centralt avgöra vilka förutsättningar som finns i kommunerna att öka utbildningsvolymen i gymnasieskolan för berörda ungdomar. Det är likaså svårt att beräkna i vilken omfattning ungdomarna kommer att efterfråga ett tredje utbildningsår med hänsyn till situationen på arbetsmarknaden m.m. Det är därför angeläget att regeringen får sådant utrymme för åtgärder att kommunernas behov tillgodoses.

Syftet med motionärernas förslag sammanfaller med vad regeringen avser med sitt förslag. Som utskottet ser det ligger skillnaden mellan regeringens och motionärernas förslag i hur mycket medel riksdagen nu bör anvisa för ifrågavarande åtgärder. Med hänsyn till osäkerheten om de slutliga kostnaderna finns det enligt utbildningsutskottets uppfattning inte skäl att frågå regeringens bedömning.

Finansutskottet bör således hemställa att riksdagen med bifall till proposition 1991/92:150 bil. I:6 och med anledning av motion 1991/92:Fi41 yrkandena 24 och 25 bemyndigar regeringen att vid behov ytterligare öka antalet platser för ett tredje gymnasieår under

budgetåret 1992/93. Utbildningsutskottet förutsätter att det ökade medelsbehovet på 266 milj.kr. för budgetåret 1992/93 är inräknat i anslagsbeloppet 21 451 906 000 kr., vilket föreslås i del II, bil. II:5 i föreliggande proposition.

Enligt vad utskottet inhämtat har regeringen avsett att utbildningar för 18–19-åringar under ett tredje gymnasieår skulle anordnas som lokalt arbetsmarknadsanknutna kurser s.k. LA-kurser (2 kap. 7 § gymnasieförordningen, 1987:743, senaste ändring 1991:1883). För LA-kurser får styrelsen för utbildningen fastställa timplaner och kursplaner enligt bestämmelserna i gymnasieförordningen och andra föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av statens skolverk (10 kap. 7 § gymnasieförordningen). Utskottet anser i likhet med vad som understryks i motion 1991/92:Fi41 att de landstingskommunala utbildningarna inom vårdsektorn är av stor betydelse i detta sammanhang. Enligt 5 kap. 6 § skollagen får landstingen anordna utbildning på nationella program som bl.a. avser omvårdnad. Då medlen för förevarande utbildningar enligt propositionen bör föras upp på en särskild anslagspost och utbetalning ske till kommunerna genom ett rekvisitionsförfarande är det rimligt att landstingen får samma bidragsbelopp per elev som övriga utbildningsanordnare. Utskottet, som erinrar om förordningen (1992:233) om vissa specialkurser i gymnasieskolan, utgår från att viss åldersgräns inte skall utgöra hinder för här berörda utbildningar. Enligt utskottets uppfattning bör även ungdomar som föregående år avslutade en tvåårig gymnasieutbildning och därefter inte genomfört ett tredje utbildningsår i gymnasieskolan eller komvux, få möjlighet att under 1992/93 komplettera sin utbildning enligt det nu framlagda förslaget.

I motion 1991/92:Fi41 (s) yrkande 27 föreslås att *den kommunala vuxenutbildningen* för budgetåret 1992/93 tillförs 150 milj.kr. utöver vad riksdagen tidigare beslutat. Enligt motionärerna drabbas de gymnasiala kurserna och påbyggnadsutbildningarna hårt av den tidigare under innevarande riksmöte beslutade besparingen på sektorsbidraget. Därigenom minskar möjligheterna för bl.a. kvinnorna att komplettera sin utbildning och stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Rekryteringen till studier i högskolan försvåras också.

Utbildningsutskottet erinrar om att riksdagen på förslag av utbildningsutskottet mot bakgrund av det arbetsmarknadspolitiska läget beslutat tillföra förevarande anslag (sektorsbidraget) 200 milj.kr. för budgetåret 1992/93 utöver regeringens förslag i budgetpropositionen (1991/92:UbU10, rskr. 190). Det ankommer på kommunerna att avgöra hur såväl statliga som kommunala medel för skolverksamheten bör disponeras. Utbildningsutskottet anser att finansutskottet därmed bör avstyrka motion 1991/92:Fi41 yrkande 27.

I motion 1991/92:Fi41 (s) yrkande 32 föreslås att regeringen skall ges i uppdrag att utarbeta och genomföra ett program för en bred *språkutbildning* (främst engelska) för redan arbetslösa och för dem som riske-

rar att bli det. Ca 10 000 deltagare bör ges möjlighet att få ökade kunskaper i språk. Riksdagen bör anvisa 70 milj.kr. till ett sådant program för budgetåret 1992/93.

Utbildningsutskottet vill erinra om att regeringen i de nya direktiven till läroplanskommittén (dir. 1991:117) särskilt anger att språkprogrammen skall förbättras i alla skolformer. När det gäller här aktuella utbildningsinsatser för ungdomar som avslutat en tvåårig gymnasial utbildning utgår utskottet från att många kommer att fortsätta sina studier i språk under ett tredje gymnasieår. Självfallet är det viktigt att även personer utanför det offentliga skolväsendet ges möjlighet att få ökade språkkunskaper med hänsyn till det ökande internationella samarbetet. Mot bakgrund av det statsfinansiella läget är utbildningsutskottet dock inte berett att föreslå finansutskottet att tillstyrka det i motion 1991/92:Fi41 yrkande 32 föreslagna programmet för en bred språkutbildning.

Enligt motion 1991/92:Fi44 (v) yrkande 31 bör kommunerna ges ekonomiska möjligheter att fullfölja *utbyggnaden av gymnasieskolan*.

Riksdagen har nyligen (prop. 1991/92:100, bil. 9, bet. UbU10, rskr. 190) avslagit motioner med liknande yrkanden och godkänt regeringens förslag att inte påbörja den statliga delen av gymnasiereformens finansiering budgetåret 1992/93. Utbildningsutskottet hänvisade i sitt betänkande till det statsfinansiella läget och att endast ett fåtal kommuner i landet avser starta samtliga program i den nya gymnasieskolan läsåret 1992/93.

Utbildningsutskottet anser att finansutskottet med samma motive- ringar bör avstyrka motion 1991/92:Fi44 yrkande 31.

I motion 1991/92:Fi42 (nyd) yrkande 32 framhålls att *hemspråksundervisningen* inte bör finansieras med statliga medel.

Utbildningsutskottet har under innevarande riksmöte behandlat flera yrkanden om slopandet av medel för hemspråksundervisningen (jfr bet. 1991/92:UbU10 och 1991/92:UbU19). Utskottet har avstyrkt motionerna och bl.a. framhållit att det är en tillgång för vårt land om många av landets invånare har en naturlig tvåspråkighet. Med samma motive- ring föreslår utbildningsutskottet att finansutskottet avstyrker motion 1991/92:Fi42 yrkande 32.

Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader

Regeringen föreslår i kompletteringspropositionen (bil. I:6 s. 3) att anslaget till statens skolor för vuxna skall ökas med 2 milj.kr.

Bakgrunden är följande. I proposition 1990/91:85 Växa med kunskaper föreslog regeringen att statens skolor för vuxna i Norrköping och Härnösand skulle läggas ner med början den 1 juli 1991. Riksdagen avtog förslaget och anvisade medel avsedda för fortsatt drift av skolorna i oförändrad omfattning budgetåret 1991/92 (bet. 1990/91:UbU16, rskr. 356). Medelsberäkningen baserades på det dittillsvarande anslaget Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader. I tre motioner väckta med anledning av proposition 1991/92:25 påtalades att statens skola för

vuxna i Härnösand (SSVH) även hade fått medel (ca 2 milj.kr.) ur anslaget till kommunal vuxenutbildning för viss verksamhet. Sistnämnda anslag avskaffades den 1 juli 1991 när det nya sektorsbidraget till det kommunala offentliga skolväsendet infördes. Någon överföring till statens skola för vuxna i Härnösand kunde därför inte längre ske. Den verksamhet vid SSVH som avsågs gällde vissa utbildningar för glesbygden, utbildning i teckenspråk som C-språk för hörselhandikappade samt handledda självstudier för vuxna som ej kan behörighetskomplettera i hemkommunens komvux. Motionerna ledde till att riksdagen på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisade ytterligare 2 milj.kr. under anslaget Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader (bet. 1991/92:UbU7, rskr. 87). Under allmänna motionstiden 1992 påtalades i några motioner att utökningen med 2 milj.kr. ej hade beaktats i budgetpropositionen. Utbildningsutskottet avstyrkte motionerna men anförde därvid (bet. 1991/92:UbU11 s. 7) att utskottet förutsatte att regeringen för budgetåret 1992/93 följer upp riksdagens beslut i fråga om resurser till SSVH för aktuella utbildningar.

Utskottet konstaterar att det nu föreliggande förslaget innebär en sådan uppföljning. Utbildningsutskottet föreslår därför att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i proposition 1991/92:150 bil. I:6 om ytterligare medel under anslaget Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader.

Grundläggande högskoleutbildning

I kompletteringspropositionen bil. I:6 föreslås vissa utökningar av den grundläggande högskoleutbildningen.

Regeringen anför att högskolans dimensionering genom riksdagens beslut (1990/91:UbU12, rskr. 355 och 1991/92:UbU7, rskr. 87) tillförts 7 000 ytterligare platser under budgetåret 1991/92 samt i årets budgetproposition och lärarutbildningspropositionen (prop. 1991/92:100 bil. 9 samt 1991/92:75) föreslagits tillföras ytterligare 3 000 platser fr.o.m. höstterminen 1992. Utökningen av platsantalet tillsammans med vissa byggnadsåtgärder inom högskolan har enligt regeringen bidragit till att underlätta det akuta läget på arbetsmarknaden. Vidare uttalas i propositionen farhågor för att det kommer att bli svårt att rekrytera till vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar (inkl. vissa lärarutbildningar) mot bakgrund av ett vikande intresse för teknisk linje i gymnasieskolan.

Som en aktiv åtgärd i ett mera långsiktigt rekryteringsperspektiv för högskolan och som en avlastning i den akuta besvärliga arbetsmarknadssituationen föreslås att riksdagen skall anslå 48 250 000 kr. under anslaget Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m. för 1 250 platser på ettåriga program för breddning och fördjupning av kompetens. Högskolan föreslås få anta studerande till viss utbildning utan att de har full behörighet för denna och låta dem under budgetåret 1992/93 komplettera sin behörighet för att påföljande år påbörja den avsedda

utbildningen. Bland sökande till kompletteringsutbildning som avser teknisk eller naturvetenskaplig utbildning skall enligt propositionen kvinnor ges företräde till utbildningsplats.

I det i propositionen föreslagna beloppet ingår bl.a. 2 milj.kr. för aktiva informations- och planeringsinsatser. Utskottet har under hand erfårit att den föreslagna anslagsökningen även avses täcka eventuella lokal-, inrednings- och utrustningskostnader för den avsedda ettåriga utbildningen.

Utbildningsutskottet anser liksom regeringen att den vikande rekryteringen till naturvetenskaplig och teknisk gymnasieutbildning är oroväckande. Försöken med s.k. tekniskt basår visar enligt utskottets mening att en modell som den i propositionen föreslagna kan vara effektiv för att påverka rekryteringen till högre utbildning inom naturvetenskapliga och tekniska ämnen, inte minst när det gäller att till sådana studier rekrytera flickor. Utskottet finner detta angeläget.

Om dimensioneringen av den reguljära högskoleutbildningen budgetåret 1993/94 skulle behållas på oförändrad nivå skulle den nu föreslagna åtgärden, om den blir tillfällig, medföra en minskad tillgång på nybörjarplatser i högskolan för dem som avslutar gymnasieutbildning våren 1993. Ett betydande antal platser skulle ju nämligen redan vara upptagna av studerande som antagits till den ettåriga kompletteringsutbildningen 1992/93 med "förhandsantagning" till reguljär högskoleutbildning året därpå. Mot bakgrund av att regeringen aviserat betydande dimensioneringsökningar av grundläggande högskoleutbildning 1993/94 förutsätter utskottet att detta inte kommer att inträffa.

Liksom utbildningsministern utgår utskottet från att samverkan mellan högskolan och komvux kommer att bli aktuell i vissa fall vid genomförandet av kompletteringsutbildningen.

Utbildningsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker förslaget i proposition 1991/92:150 bil. 1:6 om ytterligare medel under anslaget Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m.

I kompletteringspropositionen föreslås vidare att anslaget Lokala och individuella linjer samt fristående kurser (LIF-anslaget) tillförs 18 240 000 kr. för 520 nya årsstudieplatser för fristående kurser i språk. I det angivna beloppet ingår beräknade lokal-, inrednings- och utrustningskostnader på ca 3,6 milj.kr.

I motion 1991/92:Fi41 (s) yrkande 33 föreslås utöver regeringens förslag att 10 milj.kr. av arbetsmarknadsskäl skall anslås till 230 årsstudieplatser för ett tredje år som påbyggnad på den tvååriga ingenjörutbildningen i högskolan. Detta tredje år bör, sägs det i motionen, kunna utnyttjas till ämnes fördjupning eller utvidgning mot ekonomi eller språk.

En betydligt större utökning av antalet årsstudieplatser under LIF-anslaget förespråkas i motion 1991/92:Fi44 (v) yrkande 32. Motionärerna hänvisar till sina tidigare förslag (mot. 1991/92:Ub494 yrkande 5, bet. UbU14) om en dimensioneringsökning med 4 000 årsstudieplatser utöver regeringens förslag i budget- och lärarutbildningspropositionerna. Nu föreslås därför, utöver regeringens förslag i förevarande propo-

sition, en ökning med (4 000—1 250—520 =) 2 230 årsstudieplatser. Enligt motionärerna kan dessa platser införlivas inom ramen för befintliga lokaler och utrustning framför allt inom mindre resurskrävande utbildningar.

Fem motioner för fram förslag om tilldelning av LIF-platser till vissa högskoleenheter eller regioner, inom ramen för regeringens förslag om 520 ytterligare årsstudieplatser. Motion 1991/92:Fi98 (c, fp, kds, m) avser högskolan i Eskilstuna—Västerås, motion 1991/92:Fi97 (s) yrkande 3 Jönköpings län, 1991/92:Fi66 högskolan i Kristianstad, 1991/92:Fi94 (c) högskolan i Trollhättan—Uddevalla och motion 1991/92:Fi54 (s) högskolan i Luleå. I motionerna understryks behoven vid resp. högskoleenhet (region), högskolornas beredskap för att utöka sitt kursutbud samt rättviseskäl vid jämförelse med andra högskolors anslag och platsantal i grundläggande högskoleutbildning. Motion 1991/92:Fi54 påpekar att högskolan i Luleå enligt förslag av utbildningsutskottet i betänkande 1991/92:UbU20 kommer att få 30 platser på den nya praktisk-pedagogiska utbildningen om 40 poäng för lärare i grundskolans årskurser 4—9. Motionärerna beklagar att förslaget inte åtföljdes av den ökning av anslaget till fristående kurser som behövs för att kunna erbjuda en fullgod bredd på de ämnesstudier som föregår det praktisk-pedagogiska året. De vill att högskolan i Luleå tilldelas 60 av de i propositionen föreslagna 520 platserna under LIF-anslaget.

Utskottet finner regeringens förslag om 520 ytterligare årsstudieplatser för fristående kurser i språk väl avvägt. De tillkommande platserna bör fördelas av regeringen efter en sammanvägning av arbetsmarknadsbehov, studerandeefterfrågan och möjligheter att erbjuda en kvalitativt god utbildning. Inom den förordade ramen kommer självfallet även studerande som genomgått ingenjörsutbildning att kunna erbjudas tillfälle till kompletterande språkstudier.

Utbildningsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i proposition 1991/92:150 bil. I:6 och avstyrker motionerna 1991/92:Fi41 yrkande 33, 1991/92:Fi44 yrkande 32, 1991/92:Fi54, 1991/92:Fi66, 1991/92:Fi94 yrkandena 1 och 2, 1991/92:Fi97 yrkande 3 och 1991/92:Fi98.

I motion 1991/92:Fi49 (s) begärs ett tillkännagivande av riksdagen att högskolan i Sundsvall—Härnösand bör ges möjlighet att starta grundskollärautbildning med inriktning mot årskurserna 4—9.

Utskottet har i betänkande 1991/92:UbU20 avstyrkt ett liknande förslag från samma motionär. I nämnda betänkande s. 57 sägs bl.a. att om en närmare analys av lärarbehovet på längre sikt visar att dimensioneringen av lärarutbildningen för grundskolans årskurser 4—9 behöver utökas, utgår utskottet från att högskolorna i Luleå och Sundsvall—Härnösand kommer i fråga som lokaliseringssorter för nytillkommande platser. Med hänvisning till det anförda föreslår utbildningsutskottet att finansutskottet avstyrker motion 1991/92:Fi49.

Stockholm den 19 maj 1992

På utbildningsutskottets vägnar

Ann-Cathrine Haglund

I beslutet har deltagit: Ann-Cathrine Haglund (m), Lena Hjelm-Wallén (s), Rune Rydén (m), Margitta Edgren (fp), Ingvar Johnsson (s), Larz Johansson (c), Bo Arvidson (m), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ingrid Näslund (kds), Stefan Kihlberg (nyd), Eva Johansson (s), Ulf Melin (m), Jan Björkman (s), Inger Hestvik (s) och Ulrica Messing (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Björn Samuelson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande mening

Lena Hjelm-Wallén, Ingvar Johnsson, Ewa Hedkvist Petersen, Eva Johansson, Jan Björkman, Inger Hestvik och Ulrica Messing (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utbildningsutskottet erinrar" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Enligt utbildningsutskottets uppfattning är *kommunal vuxenutbildning* en för samhället relativt billig utbildningsform som värderas mycket högt i kommunerna. Genom den besparing som riksdagen tidigare beslutat om när det gäller sektorsbidraget för kommunernas skolverksamhet minskar kommunernas möjligheter att anordna gymnasiekurser och yrkesinriktad påbyggnadsutbildning. Dessa besparingar drabbar i första hand kvinnorna eftersom de utgör majoriteten av de studerande inom komvux. Förutom att komvux har stor betydelse från regionalpolitisk synpunkt kommer rekryteringen till högskolan att försvåras genom beslutade besparingar. Vidare vill utbildningsutskottet peka på att stora grupper av invandrare har skaffat sig en god utbildning i sina hemländer och att de genom komvux kan få möjlighet att skaffa sig en kompletterande utbildning så att de kan utnyttja sin kompetens i vårt samhälle. Även dessa grupper drabbas av besparingar inom komvux.

Mot denna bakgrund anser utbildningsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka motion 1991/92:Fi41 yrkande 27 beträffande ytterligare 150 milj.kr. för kommunal vuxenutbildning under detta anslag (sektorsbidraget) för budgetåret 1992/93.

dels att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utbildningsutskottet vill" och slutar med "bred språkutbildning" bort ha följande lydelse:

Utbildningsutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka förslaget i motion 1991/92:Fi41 yrkande 32 om ett program för en bred *språkutbildning* för arbetslösa och för dem som riskerar att bli det. Utbildning i engelska språket bör prioriteras. Enligt utbildningsutskottets uppfattning bör sådan språkundervisning öven kunna vara ett inslag inom ramen för s.k. utbildningsvikariat (jfr prop. 1991/92:100 bil. II, AU11, rskr. 252). Mot denna bakgrund bör finansutskottet föreslå riksdagen att för budgetåret 1992/93 anvisa 70 milj.kr. för språkutbildning.

dels att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "och 1991/92:Fi98" bort ha följande lydelse:

Utskottet bejakar regeringens förslag om utökning av antalet årsstudieplatser inom LIF-anslaget men anser att utökningen borde vara större. Förutom de föreslagna 520 årsstudieplatserna för språkstudier bör 230 årsstudieplatser tillföras för att möjliggöra ett tredje år för dem som genomgått tvåårig ingenjörutbildning. De tillkommande platserna bör fördelas av regeringen efter en sammanvägning av arbetsmarknadsbehov, studerandefterfrågan och möjligheter att erbjuda en kvalitativt god utbildning. Regeringen bör därvid noga pröva möjligheterna att förstärka de mindre och medelstora högskolorna. Utskottet anser vidare att det är angeläget att högskolan i Luleå tillförs ytterligare årsstudieplatser för fristående kurser mot bakgrund av utskottets förslag att praktisk-pedagogisk utbildning av lärare för grundskolans årskurser 4–9 skall inrättas där den 1 juli 1992.

Utbildningsutskottet föreslår att finansutskottet föreslår riksdagen att med bifall till motionerna 1991/92:Fi41 yrkande 33 och 1991/92:Fi54, med anledning av proposition 1991/92:150 bil. I:6 och med avslag på motionerna 1991/92:Fi44 yrkande 32, 1991/92:Fi66, 1991/92:Fi94 yrkandena 1 och 2, 1991/92:Fi97 yrkande 3 och 1991/92:Fi98 *dels* anvisa 10 milj.kr. för de i motion 1991/92:Fi41 föreslagna 230 platserna, *dels* som sin mening ge regeringen till känna vad utbildningsutskottet anfört om viss lokalisering av platser för fristående kurser.

Särskilt yttrande

Lena Hjelm-Wallén, Ingvar Johnsson, Ewa Hedkvist Petersen, Eva Johansson, Jan Björkman, Inger Hestvik och Ulrica Messing (alla s) anför:

Enligt vår mening är det av flera skäl angeläget att snabbt genomföra gymnasieskolreformen så att alla gymnasieutbildningar blir treåriga. Vi har därför i motion 1991/92:Ub212 föreslagit att riksdagen skall anvisa medel för att gymnasiereformen skulle kunna starta som planerat, läsåret 1992/93. Tyvärr har detta förslag avvisats av riksdagsmajoriteten. Nu är det för sent att återupprepa detta yrkande.

Mot bakgrund av arbetslöshetssituationen har regeringen föreslagit att ungdomar skall erbjudas möjligheten att genomgå ett påbyggnadsår på en tvåårig gymnasieutbildning. Därmed gör regeringen samma bedömning som vi gjort tidigare under våren. Vi har i vår motion

1991/92:Fi41 beräknat en högre volym än regeringen som start för detta utbildningserbjudande, nämligen 10 000 platser. Mot bakgrund av utbildningsutskottets förtydliganden och det bemyndigande som regeringen får att öka volymen utifrån det faktiska behovet kan vi nu acceptera utskottets förslag. För oss är det viktigaste att alla ungdomar som önskar ett tredje utbildningsår i gymnasieskolan verkligen erbjuds ett sådant.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Björn Samuelson (v) anför:

Vänsterpartiet instämmer i vad som anförts i den av Socialdemokraterna avlämnade avvikande meningen beträffande medel för *kommunal vuxenutbildning* för budgetåret 1992/93.

När det gäller förslaget om ett program för en bred *språkutbildning* ansluter sig Vänsterpartiet till vad som anförts i Socialdemokraternas avvikande mening.

När det gäller *utbyggnaden av gymnasieskolan* anser Vänsterpartiet i enlighet med motion 1991/92:Fi44 yrkande 31 att kommunerna bör ges ekonomiska förutsättningar att starta utbildningar i den nya gymnasieskolan. En offensiv satsning på gymnasial utbildning är av stor betydelse inte minst i en tid av hög och ökande arbetslöshet. Mot denna bakgrund bör finansutskottet tillstyrka vår motion.

Den dimensioneringsökning av *grundläggande högskoleutbildning* som regeringen föreslagit är otillräcklig. Ytterligare 2 230 årsstudieplatser bör inrättas budgetåret 1992/93, vilket bör vara möjligt inom ramen för befintliga lokaler och befintlig utrustning.

Jag anser att utbildningsutskottet borde ha föreslagit att finansutskottet föreslår riksdagen att med bifall till motion 1991/92:Fi44 yrkande 32, med anledning av proposition 1991/92:150 bilaga I:6 och motion 1991/92:Fi41 yrkande 33 och med avslag på motionerna 1991/92:Fi54, 1991/92:Fi66, 1991/92:Fi94 yrkandena 1 och 2, 1991/92:Fi97 yrkande 3 och 1991/92:Fi98 som sin mening ge regeringen till känna vad jag här anför.